Utlåtande GrUU 47/2016 rd─ RP 132/2016 rd

Grundlagsutskottet

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lotterilagen och av vissa lagar som har samband med den

Till förvaltningsutskottet

INLEDNING

Remiss

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lotterilagen och av vissa lagar som har samband med den (RP 132/2016 rd): Ärendet har remitterats till grundlagsutskottet för utlåtande till förvaltningsutskottet.

Sakkunniga

Utskottet har hört
- regeringsråd Jouni Laiho, inrikesministeriet
- förvaltningsöverdirektör Jaana Koski, social- och hälsovårdsministeriet
- verkställande direktör Velipekka Nummikoski, Penningautomatföreningen RAY
- professor Juha Lavapuro
- professor Olli Mäenpää.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås det att lotterilagen ändras så att det i fortsättningen ska finnas endast ett penningspelsbolag som har ensamrätt att anordna penningspel i Finland. Det nya penningspelsbolaget ska heta Veikkaus Ab. Dessutom föreslås det nödvändiga ändringar i den övriga lagstiftningen. Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2017.

I motiven till lagstiftningsordningen granskas lagförslaget med avseende på grundlagens bestämmelser om rätt till arbete och näringsfrihet, riksdagens budgetmakt och delegering av lagstiftningsbehörighet.

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BEGÄRAN OM UTLÅTANDE

Förvaltningsutskottet har begärt utlåtande om förslaget till lotterilag av grundlagsutskottet till den del det gäller ställningen för personalen vid Penningautomatföreningens understödsavdelning vid reformen.

Klart
5.1

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

I ikraftträdandebestämmelsen i lagförslag 1 föreslås det bestämmelser om personalens ställning vid Veikkaus Ab, Fintoto Oy och Penningautomatföreningen. Enligt huvudregeln i 2 och 3 mom. ska arbetsavtalslagens bestämmelser om överlåtelse av rörelse tillämpas i fråga om hur personalens ställning ordnas. Bestämmelserna om överlåtelse av rörelse ska ändå inte tillämpas på dem som utnämns till ett tjänsteförhållande vid Social- och hälsoorganisationernas understödscentral. Enligt den sista meningen i ikraftträdandebestämmelsens 3 mom. upphör anställningsförhållandena för personalen inom Penningautomatföreningens understödsfunktion den 31 december 2016 utan uppsägningstid.

Enligt ikraftträdandebestämmelsens 11 mom. kan social- och hälsovårdsministeriet innan lagen träder i kraft inrätta de tjänster som behövs för de uppgifter som överförs från Penningautomatföreningen till Social- och hälsoorganisationernas understödscentral. Social- och hälsovårdsministeriet får första gången dessa tjänster tillsätts tillsätta dem utan att de förklaras lediga, om den som utnämns till en tjänst arbetar vid Penningautomatföreningen.

De föreslagna bestämmelserna behöver bedömas mot 18 § 3 mom. i grundlagen. Enligt det får ingen avskedas från sitt arbete utan laglig grund. Bestämmelsen förutsätter att man i lagen nämner de grunder som gör uppsägning, hävning eller återgång av ett arbetsavtal möjligt (RP 309/1993 rd). Grundlagsutskottet har ansett det stämma väl överens med bestämmelsens syfte att avskedande heltäckande avser att en anställning i någon annans tjänst de facto upphör (GrUU 40/2016 rd, GrUU 11/1996 rd). Grundlagen ger ändå inte något direkt stöd för att ett tjänsteförhållande eller någon annan anställning inte kan ändra karaktär. Däremot skyddar grundlagens 18 § 3 mom. anställningens kontinuitet (GrUU 64/2002 rd).

I lagen om införande av universitetslagen och lagen om Finlands Akademi, vilka har stiftats med grundlagsutskottets medverkan, finns det bestämmelser om att anställningar upphör direkt med stöd av lagen utan uppsägning (GrUU 11/2009 rd, GrUU 15/2009 rd). Det har emellertid här varit fråga om arrangemang där personer i ett anställningsförhållande som upphör med stöd av lag överförs till ett nytt anställningsförhållande direkt med stöd av lag.

Enligt motiveringen till det nu aktuella förslaget är uppsägningen endast en teknisk åtgärd, varefter de anställda får nya anställningsförhållanden som tjänstemän inom statsförvaltningen. Detta framgår emellertid inte av bestämmelsen, utan en tolkning av ordalydelsen i ikraftträdandebestämmelsen ger vid handen att anställningsförhållandena för personalen vid Penningautomatföreningens understödsavdelning upphör direkt med stöd av ikraftträdandebestämmelsen den 31 december 2016. Grundlagsutskottet anser att det är problematiskt att förslaget kan betyda att en person direkt med stöd av lagen förlorar det uppsägningsskydd och de rättsmedel som man normalt har i ett arbetsförhållande. På grund av dessa omständigheter bör den sista meningen i ikraftträdandebestämmelsens 3 mom. i lagförslag 1 strykas. Det är ett villkor för att lagförslaget ska kunna behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Utlåtande GrUU 47/2016 rd

FÖRSLAG TILL BESLUT

Grundlagsutskottet anför

> *att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning, men lagförslag 1 bara om utskottets konstitutionella anmärkningar till dess ikraftträdandebestämmelse beaktas på behörigt sätt.*

Helsingfors 10.11.2016

I den avgörande behandlingen deltog

ordförande Annika Lapintie vänst
vice ordförande Tapani Tölli cent
medlem Simon Elo saf
medlem Maria Guzenina sd
medlem Hannu Hoskonen cent
medlem Ilkka Kantola sd
medlem Kimmo Kivelä saf
medlem Jaana Laitinen-Pesola saml
medlem Leena Meri saf
medlem Ulla Parviainen cent
medlem Wille Rydman saml
medlem Ville Skinnari sd.

Sekreterare var

utskottsråd Liisa Vanhala.